

Izvedbeni plan nastave (syllabus¹)

Sastavnica	Odjel za etnologiju i antropologiju						akad. god.	2025./2026.
Naziv kolegija	Mediterranistika						ECTS	5
Naziv studija	Etnologija i antropologija							
Razina studija	☒ preddiplomski		☐ diplomski		☐ integrirani		☐ poslijediplomski	
Godina studija	☐ 1.		☒ 2.		☐ 3.		☐ 4.	
Semestar	☒ zimski ☐ ljetni		☐ I.		☐ II.		☒ III.	
Status kolegija	☒ obvezni kolegij		☐ izborni kolegij		☐ izborni kolegij koji se nudi studentima drugih odjela		Nastavničke kompetencije	☐ DA ☒ NE
Opterećenje	15	P	30	S	0	V	Mrežne stranice kolegija ☒ DA ☐ NE	
Mjesto i vrijeme izvođenja nastave	SEP 101 PREDAVANJA Četvrtkom 15:00-15:45 SEMINAR Petkom 08:00-09:30				Jezik/jezici na kojima se izvodi kolegij		hrvatski	
Početak nastave	Četvrtak 2. listopada 2025.				Završetak nastave		Petak 27. siječnja 2026.	
Preduvjeti za upis	nema							
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Tomislav Oroz							
E-mail	toroz@unizd.hr				Konzultacije	Prema rasporedu		
Suradnici na kolegiju	Matea Korda, asistentica							
E-mail	mkorda@unizd.hr				Konzultacije	Prema rasporedu		
Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja		☒ seminari i radionice		☒ vježbe		☒ obrazovanje na daljinu	
	☒ samostalni zadaci		☐ multimedija i mreža		☐ laboratorij		☐ mentorski rad	
Ishodi učenja kolegija	– prepoznati etnojezične i kulturne osobitosti sredozemnoga prostora – identificirati distinktivna obilježja sredozemnih kultura – razumjeti temeljne koncepte u istraživanjima sredozemnih kultura – identificirati specifičnosti hrvatskoga jadranskoga prostora u širem kontekstu Sredozemlja – usporediti odnos prostora, te ekonomskih, društvenih i kulturnih praksi u jadranskom kontekstu – primijeniti specifičnosti etnografske metode u istraživanju identiteta sredozemnih kultura							
Ishodi učenja na razini programa	POZNAVANJE, RAZUMIJEVANJE I PRIMJENA ZNANJA – razumjeti nastanak, obilježja i osobitosti različitih kulturnih praksi, lokalno i globalno – prepoznati i razumjeti važnosti kulturne raznolikosti, lokalno i globalno – identificirati sličnosti i različitosti kulturnih pojava – opažati procese kulturnog oblikovanja ljudske stvarnosti							

¹ Riječi i pojmovni sklopovi u ovom obrascu koji imaju rodno značenje odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

	– prepoznati procese prožimanja kulture i identiteta, u prostornim i povijesnim kontekstima PRAKTIČNE KOMPETENCIJE I PREZENTACIJE – tumačiti kulturne i društvene aspekte svakodnevice VJEŠTINE UČENJA – sažimati i tumačiti stručnu i znanstvenu literaturu na hrvatskom i stranim jezicima						
Načini praćenja studenata	☒ pohađanje nastave	☒ priprema za nastavu	☒ domaće zadaće	☐ kontinuirana evaluacija	☒ istraživanje		
	☐ praktični rad	☐ eksperimentalni rad	☒ izlaganje	☐ projekt	☒ seminar		
	☒ kolokvij(i)	☒ pismeni ispit	☐ usmeni ispit	☐ ostalo:			
Uvjeti pristupanja ispitu	Studenti mogu pristupiti ispitu ako su predali sve vježbe, održali prezentaciju na odabranu temu i napisali seminar te nazočili na barem 70% nastave i seminara.						
Ispitni rokovi	☒ zimski ispitni rok		☐ ljetni ispitni rok		☒ jesenski ispitni rok		
Termini ispitnih rokova							
Opis kolegija	Cilj je kolegija upoznati studente s različitim pristupima u istraživanju Sredozemlja te problematizirati kulturne osobitosti jadranskog prostora kroz etnografsku perspektivu. Problematizacija sredozemnog kulturnog prostora podrazumijeva usvajanje znanja o narodima, jezicima i religijskim sustavima Sredozemlja u dijakronijskoj i sinkronijskoj perspektivi. Kritički se analiziraju kulturni fenomeni karakteristični za Sredozemlje: „čast i sramota“, obitelj i srodstvo, otočnost, „kulture obalâ“ i „kulture planinâ“, politički sustavi, lokalni identiteti, migracijski procesi, izazovi turizma, održivosti i globalizacije na Sredozemlju i dr. Osobita se pozornost posvećuje razvijanju svijesti o ugrozama koje u sadašnjem trenutku prijete sredozemnom prostoru te poticanju aktivnoga sudjelovanja u održivom razvitku hrvatskoga otočnog i priobalnog područja. U sklopu vježbi problematizira se i poimanje sredozemnih diskursa kroz perspektivu nekoliko odabranih filmova posvećenih Mediteranu. Ako bude moguće u sklopu kolegija bit će organizirana i terenska nastava u cilju propitivanja suvremene svakodnevice otočnoga i priobalnog života. U seminarskom će se dijelu kolegija kroz tri tematske cjeline (ekonomija, društvo, kultura) kritički analizirati pitanja specifičnih pojava jadranskog prostora i njihovu isprepletenost unutar raznovrsnih kulturnih praksi. Teme problematizirane na nastavi (brodogradnja, patrijarhat, religijske prakse, identitet, itd.) biti će okosnica detaljnijih studentskih istraživanja. Od studenata se očekuje aktivno sudjelovanje u raspravama i ispunjavanje zadanih obveza.						
Sadržaj kolegija (nastavne teme)	1. Uvodno predavanje: predstavljanje sadržaja predmeta, upoznavanje s obvezama na kolegiju P. Mediteranistika kao disciplina. 2. V. Mediteranski film P. Simboličke i fizičke granice Sredozemlja 3. P. Etnojezična slika Sredozemlja; sredozemna <i>lingua franca</i> P. Judaizam, kršćanstvo i islam na Sredozemlju 4. V. Braudel, rad u skupinama P. Sredozemni gradovi, luke i pomorstvo. 5. V. Religije i kozmopolitizam na Sredozemlju (Bromberger 2006.) P. Hrvatska kao sredozemna zemlja 6. V. Abulafia, Driessen: rad u skupinama P. Otoci i otočnost, obala i zaleđe; Jadran ekonomska perspektiva 7. 1. kolokvij P. Sredozemna društva: čast i sramota; 8. V. Mediteranski film S. Studentska izlaganja: Jadran, svakodnevice, odnos pojedinca i kulturnih normi 9. V. Davis: rad u skupinama P. Obitelj i srodstvo: patrijarhat, kriptopatrijarhat, patrimonij 10. P. Politika i gospodarstvo u sredozemnim društvima S. Studentska izlaganja: Jadran: simboličke i religijske prakse 11. S. Studentska izlaganja: sredozemna društva P. Turizam na Sredozemlju i Jadranu 12. Božićni blagdani						

	13. P. Izazovi suvremenog Sredozemlja; migracije, globalizam, održivost S. Studentska izlaganja: Jadran ekonomska perspektiva, brodogradnja, ribarstvo 14. S. Studentska izlaganja: Jadran: održivi turizam S. Studentska izlaganja: Jadran: težakinje i težaci na moru 15. S. Seminar: studentske prezentacije S. Seminar: studentske prezentacije
Obvezna literatura	Abulafia, David. 2003. <i>The Mediterranean in History</i>. London: Thames and Hudson, str. 11–33, 283–312. Braudel, Fernand. 1997/1998. <i>Sredozemlje i sredozemni svijet u doba Filipa II.</i> Antibarbarus, Zagreb. (odabrana poglavlja). Bromberger, Christian. 2006. Towards an Anthropology of the Mediterranean. <i>History and Anthropology</i>, 17/ 2, June 2006, pp. 91–107 Cocco, Emillio. 2006. The Adriatic Space of Identity. <i>Narodna umjetnost</i> 43/1: 7 – 14. Davis, John. 1977. <i>People of the Mediterranean. An Essay in Comparative Social Anthropology.</i> Routledge&Kegan Paul. (odabrana poglavlja). Driessen, Henk. 1994. „Pre- and Post-Braudelian Conceptions of the Mediterranean Area. The Puzzle of Boundaries.“. <i>Narodna umjetnost</i>, 36/1, 53–65. Giordano, Christian, 1996. „Pravna država i kulturne norme. Antropološka interpretacija političkih fenomena u sredozemnim društvima.“ <i>Etnološka tribina</i> 19, 43–59. Giordano, Christian, 2012. „The Anthropology of Mediterranean Societies.“ U: Kockel, M. Nic Craith, J. Frykman (ur.), <i>A Companion to the Anthropology of Europe</i>. Wiley-Blackwell, 13–31. Pitt-Rivers, Julian. 2011. „The place of grace in anthropology.“ <i>HAU: Journal of Ethnographic Theory</i> 1(1), 423–450. Sacchi, Paola & Viazzi, Pier Paolo. 2014. „Family and Household“. U: <i>A Companion to Mediterranean History</i>, Peregrine Horden i Sharon Kinoshita (ur.). Wiley Blackwell, 234–250. Škrbić Alempijević, Nevena. 2014. "Zašto trebamo Mediteran? Pozivanje na sredozemni imaginarij u suvremenoj Hrvatskoj". U: <i>Ponovno iscrtavanje granica: transformacije identiteta i redefiniranje kulturnih regija u novim političkim okolnostima</i>, ur. M. Belaj, Z. Čiča, A. Matković, T. Porenta i N. Škrbić Alempijević. Zg – Lj: HED – Slovensko etnološko društvo, 27–47.
Dodatna literatura	Abulafia, David. 2011. <i>The Great Sea. A Human History of the Mediterranean</i>. Oxford University Press. Albera, Dionigi, Anton Blok, Christian Bromberger, ur. 2001. <i>Anthropology of the Mediterranean</i>. Maisonneuve – Larose: <i>Maison méditerranéenne des sciences de l homme</i>. Albera, Dionigi. 2006. „Anthropology of the Mediterranean: Between Crisis and Renewal.“ <i>History and Anthropology</i>, 17/2, 109–133 Alcock E. Susan & John F. Cherry (ur.). 2004. <i>Side-by-side survey : comparative regional studies in the Mediterranean world</i>. Impresum, Oxford. Boissevain, J. 2001. „Insiders and Outsiders: Mass Tourism and the European South“. U: D. Albera, A. Blok, C. Bromberger (ur.) <i>Anthropology of the Mediterranean</i>. Maisonneuve – Larose: <i>Maison méditerranéenne des sciences de l homme</i>. 685-709. Butler, Judith. 2000. <i>Nevolje s rodnom: Feminizam i subverzija identiteta</i>, Zagreb: Ženska infoteka (odabrana poglavlja) Bertoša, Miroslav. 2003. <i>Istra, Jadran, Sredozemlje: identiteti i ima-ginariji</i>. Zagreb – Dubrovnik: Durieux – Dubrovnik University Press. Bošković Stulli, Maja. 1999. „Mediteranski aspekt usmene hrvatske književnosti“. U: <i>O usmenoj tradiciji i o životu. Mediteranski aspekt usmene hrvatske književnosti</i>. Zagreb: Konzor, 83–113 Catlos, Brian. 2014. Ethno-Religious Minorities. U: <i>A Companion to Mediterranean History</i>, ed. Horden&Kinoshita, 361–377. Čapo Žmegač, Jasna. 1999. "Ethnology, Mediterranean Studies and Political Reticence in Croatia". <i>Narodna umjetnost</i>, 36/1, 33–52. Čulinović-Konstantinović, Vesna. 1994. „Adriatic and Dinaric Cultures – A Case of Cross-Cultural Diffusion“. U: Lopašić, Aleksandar (ur.), <i>Mediterranean Societies: Tradition and Change</i>. Zagreb, Hrvatsko antropološko društvo, 103–113. Herzfeld, Michael. 2005. „Practical Mediterraneanism: Excuses for Everything, from Episemology to Eating. U: <i>Rethinking the Mediterranean</i>, ur. William V. Harris. Oxford: Oxford University Press, 45–63. Horden, Peregrine & Purcell, Nicholas. 2000. <i>The Corrupting Sea: A Study of Mediterranean History</i>, Wiley Blackwell.

	Horden, Peregrine & Kinoshita, Sharon (ur.). 2014. <i>A Companion to Mediterranean History</i>, Wiley Blackwell. Ivetic Egidio 2014. Un confine nel Mediterraneo. L'Adriatico orientale tra Italia e Slavia Kale, Jadran. 2012. Etnologija sa zrnem soli. Etnološka istraživanja 1/17, 9-29. Kaser, Karl. 2008. <i>Patriarchy after Patriarchy</i>, Berlin: Lit Verlag (odabrana poglavlja) Mallette, Karla. 2014. "Lingua Franca". In: <i>A Companion to Mediterranean History</i>, Peregrine Horden & Sharon Kinoshita (eds.). Wiley Blackwell, pp. 330-344. Mønnesland, Svein, 2011. <i>Dalmacija očima stranaca / Dalmatia through foreign eyes</i>. FidiPID (odabrana poglavlja) Perinić Lewis, Ana; Škrbić Alempijević, Nevena 2014. "Nothing without neighbours" – interlocal relations and campanilistic narratives on two Croatian islands. <i>Journal of Mediterranean Studies</i> 23/2, 153–168. Skračić, Vladimir. 2021. Kornati. Šikić - Mićanović, Lynette. 2012. <i>Skriveni životi: Prilog antropologiji ruralnih žena</i>, Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar (odabrana poglavlja) Šimunović, Petar. 2005. <i>Toponimija hrvatskoga jadranskog prostora</i>, Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 37–64. Narodna umjetnost. 1999. svezak 36/1, Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku (tematski broj posvećen studijama Sredozemlja).										
Mrežni izvori	www.hrčak.hr , http://www.jstor.org/										
Provjera ishoda učenja (prema uputama AZVO)	Samo završni ispit										
	☐ završni pismeni ispit	☐ završni usmeni ispit		☐ pismeni i usmeni završni ispit		☐ praktični rad i završni ispit					
	☐ samo kolokvij/zadaće	☐ kolokvij / zadaća i završni ispit	☐ seminarski rad	☒ seminarski rad i završni ispit	☐ praktični rad	☐ drugi oblici					
Način formiranja završne ocjene (%)	50% 2 kolokvija (ili završni ispit), 25% seminarsko izlaganje i sažetak izlaganja, 25% vježbe i aktivnost na nastavi										
Ocjenjivanje kolokvija i završnog ispita (%)	55 i manje	do 55 % nedovoljan (1)									
	56 – 66	do 66 % dovoljan (2)									
	67 – 77	do 77 % dobar (3)									
	78 – 88	do 88 % vrlo dobar (4)									
	89 – 100	više od 89 % izvrstan (5)									
Način praćenja kvalitete	☒ studentska evaluacija nastave na razini Sveučilišta ☐ studentska evaluacija nastave na razini sastavnice ☐ interna evaluacija nastave ☒ tematske sjednice stručnih vijeća sastavnica o kvaliteti nastave i rezultatima studentske ankete										
Napomena / Ostalo	Sukladno čl. 6. <i>Etičkog kodeksa</i> Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, „od studenta se očekuje da pošteno i etično ispunjava svoje obveze, da mu je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponaša civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda“. Prema čl. 14. <i>Etičkog kodeksa</i> Sveučilišta u Zadru, od studenata se očekuje „odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza. [...] Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela. [...] Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povredu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na: - razne oblike prijevare kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izriekom dopušteno;										

	- razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijima; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita“. Svi oblici neetičnog ponašanja rezultirat će negativnom ocjenom u kolegiju bez mogućnosti nadoknade ili popravka. U slučaju težih povreda primjenjuje se <u>Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Zadru</u>. U elektronskoj komunikaciji bit će odgovarano samo na poruke koje dolaze s poznatih adresa s imenom i prezimenom, te koje su napisane hrvatskim standardom i primjerenim akademskim stilom. U kolegiju se koristi Merlin, sustav za e-učenje, pa su studentima/cama potrebni AAI računi. /izbrisati po potrebi/
--	---